

14. Doyle A.C. Adventures of Sherlock Holmes / A.C. Doyle. – N.Y. : Harper and Brothers, 1992. – 307 p.
15. Richardson S. Clarissa, Or The History Of A Young Lady / S. Richardson. – Charleston : BiblioBazaar, LLC, 2007. – 1308 p.
16. The Cask of Amontillado // Edgar Allan Poe's Annotated Short Stories / edited by Andrew Barger. - N.Y. : Bottletree Books LLC, 2008. – 648 p.
17. Woolf V. The Mark on the Wall and Other Short Fiction / V. Woolf. – Oxford : Oxford University Press, 2001. – 109 p.

*Ірина Осовська
(Чернівці)*

ЗОВНІШНЯ СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ FAMILIE ЯК МЕТАХТОНУ КОНЦЕПТОПОЛЯ FAMILIENBEZIEHUNGEN

Анотація. досліджується зовнішня структура концепту Familie як метахтону концептополя Familienbeziehungen в межах та на матеріалі сучасного німецькомовного сімейного діалогічного дискурсу.

Ключові слова: *дискурс, концепт, структура концепту.*

Аннотация. Исследуется внешняя структура концепта Familie как метахтона концептополя Familienbeziehungen в рамках и на материале современного немецкоязычного семейного диалогического дискурса.

Ключевые слова: *дискурс, концепт, структура концепта.*

Abstract. The external structure of concept Family is under research of a basic element (metachtonic component) of Family Relationship concept field within framework of modern German family-dialogical discourse.

Key words: *discourse, concept, the concept structure.*

Дослідження дискурсів різних типів показують, що кожен з них, як правило, презентує відповідний семіотичний простір дискурсотвірних концептів [7; 13] – системорелевантне утворення, на основі якого виникає дискурсивна концептосистема в рамках соціодискурсивного паттерну [15]. Сукупність взаємно пов'язаних

концептуальних сфер, що відображають знання індивіда про певні фрагменти світу, формують структуру концептуальної картини світу, дослідження якої є актуальним і перспективним на тлі сучасної антропоцентричної парадигми.

Передбачаючи, що сімейний дискурс (СД) актуалізує специфічний набір концептів (тобто володіє власним концептополем), визначасмо перспективною метою дослідження його обсягу та окреслення елементів дискурсивної конфігурації концептів (міжпольової формації, де певна множина концептів ситуативно впорядкована за принципом логічної доцільності та на цій основі включена в систему вищого порядку – концептосферу (як сукупність національно маркованих ментальних одиниць лінгвокультури) [13, с.237]).

Концептополем зазвичай декларується область знань, складена з концептів [11, с. 35], що за певними ознаками знаходяться в системних відношеннях подібності, різниці, ієрархії. Концептополем СД вважатимемо „структуру представлення знань про типізований об'єкт чи стереотипну ситуацію” [3, с. 12] - впорядковану сукупність концептів сімейних стосунків як певним чином структурованих ментальних одиниць.

Концепти з концептополя (та їх конфігурації, що формують концептопростір сімейних стосунків), вироблені на основі соціального досвіду певного суспільства, дають індивіду гіпотези відносно об'єктів, з якими він стикається в побуті, що дозволяє вбудовувати нову інформацію в існуючий образ світу та орієнтуватися в оточуючому середовищі [2, с. 51]. Складові концептополя сімейного спілкування можуть перетинатися й взаємно проникати через спільні термінали, що призводить до встановлення міжконцептуальних метафоричних і метонімічних зв'язків [9; 17].

Виходячи з аксіоматичної наявності в будь-яких системах системотвірних, набутих та нейтральних складових, підтримуємо думку про наявність відповідних різновидів концептів – генеративних (ключових [19], автохтонних [13; 16]), дериватних (запозичених [16], аллохтонних [13]) та нейтральних – і в СД [6, с. 89-96]. Ім'я дискурсу утворює концепт-ім'я (дискурсема [10], метахтон [16], концепт-ідея, мета-концепт [13]).

Насамперед значення мовної концептуалізації реалізується в темі – специфікованому мовному образі знання, спрямованого на

адресата, що включає як об'єкти, так і пов'язані з ними пропозиції. Таким тематично значимим системотвірним елементом представлення сімейних стосунків в ментальних структурах етносу є, очевидно, дискурсотвірний концепт *Familie* - метахтон СД як одиниця осмислення оформлених в якості семіотичного феномену продуктів попередньої концептуалізації етносу.

Сім'я є найважливішою та найдавнішою формою колективної життєдіяльності а, отже, концепт *Familie* можна вважати одним із культурно маркованих універсальних концептів, який „відрізняється своєю загальністю та наднаціональним характером, має загальнолюдську значимість” [13, с. 84] та, будучи „однією із головних складових мегаконцепту ЛЮДИНА, відображає соціальний аспект людського життя” [5, с.176]

Соціальний (лат. *socialis* 'загальний, суспільний') тип концептів виокремлюється дослідниками на основі понятійної ознаки [1, с. 6; 8, с. 697]. Їх вважають базовими ментальними утвореннями через суспільність людського буття, його біосоціальну сутність, адже людське життя відбувається в різних соціальних групах. Соціальний тип концепту *Familie* конститується колективною сутністю сім'ї, що проявляється в спільному проживанні, діяльності та системі міжособистісних відношень членів сімейної групи.

Не підтримуючи думку про „нерозкладність” концепту (П.В. Чесноков), разом із більшістю дослідників вважаємо концепт сукупністю певних концептуальних елементів як елементарних одиниць смислу, що презентують його в свідомості та номінуються як семантичні ознаки (А.А. Уфимцева), диференційні ознаки (І.В. Арнольд), семантичні примітиви (А. Вежбицка), одиниці універсального предметного коду (М.І. Жинкін). Структурна організація концепту з точки зору теорії поля містить ядро і периферію (Дж. Лакофф, О. В. Рахіліна, О. П. Бабушкін) або вузли та терміналі (М. Мінській).

Важливою ознакою концепту вважаємо принципову відсутність жорсткої структури, дифузії концептуальних ознак. Чітко встановленим може бути лише ядро, вміщене в простір концептуальних ознак, які дають можливість лише фіксувати їх певні конфігурації. „Моделювати концепт як структуру (подібно фонологі-

чній, лексико-семантичній, граматичній структурі) у принципі неможливо” [12, с. 23].

На семантичному рівні ядру концепту відповідає денотативне значення слова-імені, його інтенціонал, а периферії – імплікаціонал: імпліцитні та експліцитні конотації, психологічною основою яких якраз і постають асоціації [14, с. 84]. Тематична різноплановість смислових атрибутів, що утворюють периферію смислового поля, обумовлює їхнє угруповання у тематичні мікрополя навколо домінанти-ідентифікатора.

Інтегративна методика дослідження вербального концепту [18, с. 16-30] містить номінативний, понятійний, концептуальний і лінгвокультурологічний рівні, дана стаття ставить завданням представити результати дослідження перших двох.

Компонентний дефініційний аналіз лексеми-номінанта - іменника *die Familie* свідчить, що загальним смисловим компонентом всіх значень є граматична ознака збірного іменника, що позначає групу осіб. Зіставний та кількісний аналіз словникових дефініцій дозволяє стверджувати, що подані нижче компоненти лексичного значення лексеми *Familie* входять в активну зону [4] мовної свідомості німецького етносу: *aus einem Elternpaar oder einem Elternteil und mindestens einem Kind bestehende (Lebens)gemeinschaft; Gruppe aller miteinander (bluts)verwandten Personen; Sippe; (biologisch) systematische Einheit, Kategorie, in der näher miteinander verwandte Gattungen tierischer oder pflanzlicher Lebewesen zusammengefasst sind; Klassifizierungskategorie nach bestimmten Kriterien: in der Sprachwissenschaft, in Technik, Mengenlehre, von Asteroïden u.a.*

Вибір цих дефініцій був зумовлений частотністю їх використання у словникових статтях: перші дві дефініції зустрічаються у 14-ти досліджених словниках та формують ядро ЛСП, інші – ближню периферію (9 та 5 словників відповідно).

Номінативне поле метахтону *Familie* формується номінаціями із різними граматичними, словотвірними і семантичними характеристиками:

- одиничними лексемами (*der Clan, der Parentel, die Familie, die Dynastie, das Haus, das Zuhause, das Ehepaar, das Team; familial, familiär, familienlos; heiraten, verheiraten; der / die Lebens(abschnitts)gefährte*), словосполученнями (*Familie mit Kindern,*

eine Familie gründen, volle Familie, alleinerziehende Mutter), реченнями (*Alleinerziehende sind doch heute in, voll in Trend!*)

- складними словами (*Familienalbum, Familienbudget, Erstfamilie, Karriere-Paar, Alt-Jung-WG, Multikulti-Paar*); абрєвїатурами (*LAT (Living apart together), LDR (Long-distance relationship), DINKS (die Double-income-no-kinds-Paare), Yuppie (Young Urban Professional)*);

- запозиченнями (*das Team, das Dual-Career-Model, empty nest, Time Shift, die Patchwork-Familie, living apart together, Commuter-Ehe*);

- непрямыми номїнаціями (*die ganze Bande; Rabeneltern, Regenbogenfamilie, Kuckuckskind, wilde Ehe, leere Nest, Hotel Mama, das schwarze Schaf*); авторськими новоутвореннями (*mein Nestlein, ein Bratkartoffelverhältnis, ein gut eingespieltes Team*),);

Рїзнї семантичні ознаки номїнацій стали основою для їх об'єднання в 4 комплекси лексико-тематичних груп (ЛТГ).

До комплексу А, сформованого на основї ознаки спорїдненостї (*blutsverwandte / verwandte Gemeinschaft*) вїдносимо наступнї ЛТГ, якї вважаємо макрополями досліджуваного концепту:

А1. Сукупнїсть родичїв, рїд (*Familie, Großfamilie, Schwiegerfamilie, Verwandtschaft, Blutsverwandte, Angehörige, Anhang, Generation, Dynastie, Haus, die Meinen, die Deinen, meine Leute, Bagage, Blase, Onkelehe, das Zusammenleben,, wilde Ehe“, Ehe / Paar ohne Trauschein, Mischpoke*), що розрїзняються конотативним аспектом та сферою вживання.

А2. Тип сїм'ї (*Kleinfamilie, Großfamilie, Jungfamilie, Einehe, Vielehe, Doppelehe, Zweigenerationenfamilie, Homo-Ehe, Einpersonenhaushalt; gutbürgerliche, moderne, traditionelle, unkonventionelle, städtische Familie, Migrantenfamilie, Flüchtlingsfamilie*).

А3. Уявлення про сїм'ю об'єднує двї групи А3а стандартних, традиційних уявлень (*traditionelle, klassische, (ganz) normale Familie; (keine) richtige Familie*), А3б новїтнїх, альтернативних уявлень (*neues Familienmodell, Partnerschaft, Zusammenleben, unkonventionelle/innovative/alternative Lebensformen, Vielfamilie, Wechselfamilie, „postfamiliale Familie“*) та А3в рїзноманїтних поглядїв суспїльства на сїм'ю (*Vorbildfamilie, Traumfamilie, Fassadenfamilie*).

А4. Кровнї родичї (*die Eltern: der Vater, die Mutter; die Kinder: der Sohn, die Tochter; die Zwillinge, die Großeltern: der Großva-*

ter / der Opa, die Großmutter / die Oma; die Geschwister, der Bruder, die Schwester; die Tante, der Onkel, der Neffe, die Nichte, der Enkel, die Enkelin, der Vetter (Cousin), die Base (Cousine, Kusine).

A5. Некровні родичі (die Ehe / das Zusammenleben / die Gevatterschaft / die Freundschaft). Цю ЛТГ поділяємо на підгрупи: A5a некровні родичі за офіційного шлюбу (*die Eheleute, die Ehepartner: der Ehemann, die (Ehe)frau, der (Ehe)gatte, die Gattin, die Gemahlin; die Schwiegereltern (der Schwiegervater, der Mitvater, die Schwiegermutter, die Mitmutter), die Schwiegerkinder (der Schwiegersohn, die Schwiegertochter), der Schwager, die Schwägerin, der Schwippschwager, die Schwippschwägerin*), A5б некровні родичі за альтернативних форм співіснування (номінації партнерів (*der Lebenspartner / die Lebenspartnerin, der / die Lebensgefährte, der Lebensabschnittspartner, mein Freund, meine Freundin*); A5в номінації хрещених (*der (Tauf)pate, der Gevatter*), *die (Tauf)patin, die Gevatterin*).

Комплекс Б сформований на основі значення утворення пари як основи майбутньої родини. Він включає ЛТГ (макрополя):

B1. Об'єднання двох людей (*Lebensgemeinschaft, Paar, Ehe, Verbindung, Bindung, Verband, Bund, Partnerschaft, Zusammenhalt*);

B2. Зафіксованість, офіційне оформлення/ нетрадиційні форми (*die Gattenfamilie, das Ehepaar, Verheiratete, die Ehe, Ehegemeinschaft, Ehe zur linken Hand; eine Familie gründen (heiraten), die Heirat; Mesalliance, eine Ehe eingehen, Einehe, trauen, kirchliche Trauung, zum Altar führen, unter die Haube kommen, Hochzeit halten; Ehe ohne Trauschein, außerehelicher Beischlaf, nichteheliche / eheähnliche Verbindung, wilde Ehe, Partnerschaft, Ehe light; Kameradschaftsehe, nicht legalisierte Gemeinschaft, Verbindung zweier Menschen, Probeehe, Ehe auf Probe, unverbindliche Beziehung, unverheiratet zusammenlebend*).

B3. Гомо/гетерогенність партнерів (*lesbisch, homosexuell, schwul, Homoeh, Regenbogenfamilie*).

B4. Тривалість стосунків пари (*ewiger Bund, Bund fürs Leben, die Lebensgefährten, silberne, goldene, diamantene, eiserne Hochzeit, althergebrachte Ehe, Scheidungsfamilie, Trennungsfamilie, Zweitehe, eine neue Familie, Erstfamilie, Zweitfamilie, Teilzeitgemeinschaft, frühere/neue Beziehung, Neuverbindung, feste Beziehung/Partnerschaft, Lebenszeitgemeinschaft*);

В5. Характеристика стосунків пари (*Liebespaar, Liebesbündnis, Liebesheirat, Liebesehe, eine harmonische, glückliche Familie, Neigungsehe, partnerschaftliche Paare, Vernunftehe, Team, Gewaltfamilie, Intimgemeinschaft, Liebesgemeinschaft, Karriere-Paar, Gefühls-gemeinschaft, Verhandlungsfamilie, Neigungsfamilie, eine hysterische Ehe, angstneurotische Ehe, Trinkerehe, sexuelle Gemeinschaft, Schicksalsgemeinschaft*).

Комплекс В утворюють номінації зі значенням об'єднання батьків та дітей, які представляють наступні ЛТГ (макрополя):

В1. Сім'я як одиниця суспільства (*Kernfamilie, Eltern-Kind-Beziehung, das Vater-Mutter-Kind-Dreieck, traditionelle Familie, Einzelfamilie, ein aus Vater, Mutter und Kind bestehendes Ganzes, unsere Triade*).

В2. Розмір сім'ї. (*eine zwei-, drei-, vierköpfige Familie, eine große, kleine, ganze Familie*).

В3. Склад сім'ї. Цю ЛТГ презентують підгрупи: В3а повна/неповна сім'я (*vollständige Familie, Vater-Mutter-Kind-Familie, Zwei-Eltern-Familie, Normalfamilie, unvollständige Familie, Alleinerziehende (alleinerziehende/r Mutter / Vater), Ledige, Allein-stehende, Partnerlose, Alleinlebende, Krypto-Single, Vater- / Mutter-familie, Ein- / Zwei-Eltern-Familie, vaterlose / mutterlose Familie, männerlose Familie, Teilfamilie, Vater-Kind-Beziehung, Mutter-Kind-Beziehung, Restfamilie, Singles (Singlemama / Singlepapa)*); В3б наявність дітей (*Familie mit / ohne Kind, Familie mit Kleinkindern, Familie mit Schulkindern, kinderreiche / kinderarme Familie, Einkind-familie, Zwillingsfamilie, mit Kind und Kegel, ein kinderloses Ehe-paar, kinderlose Familie, die Kinderlosen, DINKS (Double-income-no-kinds-Paar), kinderlose Doppelkarrierepaare*).

В4. Професійна / родова / національна / релігійна характеристика сім'ї (втрачає популярність через небезпечне для іміджу мовця використання завуальованого аксіологічного елементу а також інтеграційні процеси в німецькому суспільстві): *Arbeiterfamilie, Lehrerfamilie, musikalische Familie, Adelsfamilie, Mischehe, binationale Ehe/ Verbindung, deutsche /gemischte/binationale Familie, Multikulti-Paar, katholisches Elternhaus, gläubige / orthodoxe/ christliche Familie, christlich-muslemisches Paar*.

B5. Загальний суспільний статус сім'ї (*bekannte, einflussreiche Familie, ein respektables, ehrenwertes, anständiges Haus, Problemfamilie*).

B6. Генетична спорідненість батьків та дітей представлена групами B6a наявність спорідненості (*der leibliche Vater, die leibliche Mutter*) та B6b відсутність спорідненості (*Pflegefamilie, Patchwork-Familie, Folgefamilie, Zweitfamilie, Mehrelternfamilie, Ersatzvater, Stiefvater, geflickte Familie, Flickendecke, Flickenteppich*).

Комплекс Г об'єднує ЛТГ (макрополя) на основі фактору спільного мешкання та ведення господарства:

Г1. Кількість поколінь, що спільно мешкають (*Kleinfamilie, bauerliche, Großfamilie, Zweigenerationenfamilie, vier Generationen unter einem Dach, Alt-Jung-WG*).

Г2. Фактор ведення господарства розмежовує дві підгрупи на основі спільності/партитивності, а саме Г2а спільного (*das ganze Haus, große Haushaltsfamilie, Zuhause, ein Haushalt mit fünf Personen, Hausgemeinschaft, Haushaltsgemeinschaft, häusliche Gemeinschaft, Familienhaushalt, Haushalt mit Kindern, Mehrgenerationenhaushalt*) та Г2б окремого ведення господарства членами однієї сім'ї (*Wochenendehe, Wochenendfamilie, Familie mit doppelter, getrennter Haushaltsführung, Fernbeziehung, living apart together, Commuter-Ehe, Wochenendfamilie, Paar mit getrennten Wohnungen, Pendlerehe, verheiratet getrenntlebend*).

Г3. Джерело утримання сім'ї (*Hausfrauenehe, Doppelverdiener-Familie/ Paar, Double-income-no-kinds-Paar, Dual-Career-Shuttles, Familienernährer, Nur-Hausfrauenehe, Familie mit Hausmann/ Tagesmutter, das „Hotel-Mama“*).

Зазначимо, що ми обмежили формування ЛСП актуальними для теми дослідження номінаціями, виключивши з аналізу інші значення, що виникли на основі метонімічного переносу поняття на неспоріднені соціальні та природні групи та/або колективи, об'єднані спільним мешканням, роботою чи діяльністю, інтересами, цілями та завданнями.

Виокремлені змістовні ознаки номінативного поля відображають основні смислові відтінки феномену: спорідненість, соціальність, згрупованість, походження, парність, наявність нащадків, співіснування, ведення господарства, міжособистісні стосунки на різних рівнях. З іншого боку, номінації демонструють зміни в уявленні про сім'ю в сучасній свідомості представників німецької

лінгвокультури: відмови від традицій та відкритості індивідів до нових форм співіснування. Все це є, очевидно, одним із проявів економічних, соціальних і, як результат, морально-етичних та культурних трансформацій німецької спільноти на сучасному етапі розвитку.

За умови використання польової теорії будови концепту уявляємо його полем із зовнішньою та внутрішньою структурою. Аналіз на понятійному рівні дає змогу реконструювати його зовнішню структуру, яку складають сегменти, виокремлені на основі ядерних сем: *Lebensgemeinschaft* та *Gruppe miteinander (bluts)verwandten Personen*. В межах макрополів на основі їхніх видових сем виокремлюємо мікрополя: для *Lebensgemeinschaft - Zusammenleben, Gesellschaftsvorstellungen* та *Gesellschaftsstatus*, що асоціюються з ЛТГ номінацій А3, В5, Г1-Г3; для *Gruppe miteinander (bluts)verwandten Personen - Blutsverwandschaft/ Verwandschaft, Paar, Eltern und Kind* що є родовими до макрополів А1, А2, А4, А5, Б1-Б5, В1-В4, В6. Перспективою вважаємо аналіз внутрішньої структури досліджуваного концепту.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Алещенко Е.И. Когнитивные аспекты языка русской народной сказки: учебное пособие / Е.И. Алещенко. – Волгоград: Перемена, 2006. – 152 с.
2. Баксанский О.Е. Современный когнитивный поход к категории «образ мира» / О.Е. Баксанский, Е.Н. Кучер // *Вопр. Философии*. – 2002. – №4. – С. 52–69.
3. Баранов А.Н. Постулаты когнитивной семантики / А.Н. Баранов, Д.О. Добровольский // *Известия РАН. Сер. лит. и языка*. – М., 1997. – Т.56. – №1. – С.11–21.
4. Гришук Е. И. Абстрактная лексика в языковом сознании (экспериментальное исследование языкового сознания старшеклассников) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / Е. И. Гришук. – Воронеж, 2002 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://31f.ru/author-abstract/62-avtoferat-abstraktnaya-leksika-v-yazykovom-soznanii.html>
5. Гуняшова Г.А. Особенности концептуализации мира СЕМЬИ в современной лингвокультуре / Г.А. Гуняшова // «Вестник Кузбасского Государственного технического университета»: научно-

- технический журнал. – Кемерово : Кузбасский гос. тех. университет, 2006. – № 6(57). – С. 176–178.
6. Карасик В.И. Институциональные концепты / В.И. Карасик // К юбилею профессора С.Г.Воркачева. Сб.ст. – Краснодар: Атриум, 2007. – С. 89–97.
 7. Карасик В.И. Языковая кристаллизация смысла / В.И. Карасик. – М. : Гнозис, 2010. – 351 с.
 8. Косицина Ю.В. Концепт «семья» в диалектном сознании (на материале идиолекта) / Ю.В. Косицина // Новое в когнитивной лингвистике: материалы I международной научной конференции «Изменяющаяся Россия : новые парадигмы и новые решения в лингвистике». – Кемерово : КемГУ, 2006. – С. 697–702.
 9. Минский М. Остроумие и логика когнитивного бессознательного / М. Минский // Новое в зарубеж. лингвистике. Вып. 23. Когнитивные аспекты языка. М. : Прогресс, 1988. – С. 281–309.
 10. Морозова О.І. До проблеми виділення одиниць дискурсу : дискурсема неправди / О.І. Морозова // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. – Харків : Константа, 2005. – С. 65–104.
 11. Попова З.Д. Когнитивная лингвистика / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – М. : АСТ : Восток-Запад, 2007. – 314с.
 12. Попова З.Д. Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях / З.Д. Попова, И.А. Стернин. – Воронеж : Воронежск. ГУ, 1999.
 13. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики : монографія / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
 14. Прохвачева О.Г. Лингвокультурный концепт «приватность» : на материале американского варианта английского языка : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.19/ Прохвачева Оксана Геннадиевна. – Волгоград, 2000. – 225с.
 15. Радзівєвська Т.В. Здоров'я в світі людини: цінність vs. ресурс (на матеріалі української художньої прози) / Т.В. Радзівєвська // Мова. Людина. Світ : До 70-річчя професора М.Кочергана. Зб.н.ст. – К. : ВЦ КНЛУ, 2006. – С. 163–170.
 16. Слышкин Г.Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты / Г.Г. Слышкин. – Волгоград : Перемена, 2004. – 290с.
 17. Филлмор Ч. Фреймы и семантика понимания / Ч. Филлмор // Новое в зарубеж. лингвистике. – Вып. 23. Когнитивная лингвистика. – М. : Прогресс, 1988. – С. 52–92.

18. Шарикова Л.А. Исследование «вербального» концепта: интегративный подход / Л.А. Шарикова // Язык. Миф. Этнокультура: подходы и методы исследования. – Кемерово; М. : Издательское объединение «Российские университеты» : Кузбассвузиздат. АСТШ, 2007. – С. 26–39.
19. Шейгал Е.Й. Семиотика политического дискурса / Е.Й. Шейгал. – М. : Гнозис, 2004. – 326 с.

*Тетяна Попович
(Чернівці)*

БУКВАЛЬНА ТА МЕТАФОРИЧНА ДЕСКРИПЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО КОНЦЕПТУ СТРАХ (на матеріалі сучасного англомовного художнього дискурсу)

Анотація. Досліджується буквальна та метафорична дескрипції емоційного концепту СТРАХ у сучасному англомовному художньому дискурсі. Базовими засобами дескрипції є одиниці первинної та вторинної номінації, що описують соматико-фізіологічні реакції людини, які супроводжують негативний емоційний стан СТРАХ.

Ключові слова: *буквальна дескрипція, метафорична дескрипція, емоційний концепт, сучасний англомовний художній дискурс.*

Аннотация. Исследуется буквальная и метафорическая дескрипции эмоционального концепта СТРАХ в современном англоязычном художественном дискурсе. Базовыми средствами дескрипции являются единицы первичной и вторичной номинации, описывающие соматико-физиологические реакции человека, которые сопровождают отрицательное эмоциональное состояние СТРАХ.

Ключевые слова: *буквальная дескрипция, метафорическая дескрипция, эмоциональный концепт, современный англоязычный художественный дискурс.*

Abstract. The article investigates *literal and metaphoric* description of the emotional concept FEAR in the modern English fiction discourse. The basic means of description are the units of primary and secondary nomination which describe somatic-physiological reactions of the human which follow the negative emotional state FEAR.